

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Rakennusliitto ry lausuu lakiesityksestä (HE 101/2023 vp) seuraavaa:

Rikkomismenettelyn kohdalla on realistista olettaa, että lainsäädäntöä muokataan komission edellyttämällä tavalla. Kansallisesti meneillään oleviin hankkeisiin nähden kyse on lähinnä kosmetiikasta.

Argumentoidessaan kilpailun esteistä ja yritysten taakasta komissio tosiasiallisesti suojelee lähettävän yrityksen ja sen työntekijöiden yhteisymmärrystä siitä, että työehdot sijoittumisvaltiossa ovat joka tapauksessa paremmat kuin ne työntekijöiden kotimaassa olisivat. Kuka kaipaa sääntelyn rajoittamista helpottamaan suomalaisen yrityksen etabloitumista Bulgarian rakennusmarkkinoille?

Rakennusteollisuus on implementointien eri vaiheissa osoittanut itseymmärrystä alan ongelmia koskien. Harmaan talouden saralla on tehty yhteistyötä. Kaikki alan toimijoiden itsesääteilyä tukeva lainsäädäntö olisikin myönteistä ajatellen lähetettyjen työntekijöiden suojelutarvetta ja kilpailuneutraliteettia.

Lain 7§:n 5 mom. tarkoitetun lähettävän yrityksen ilmoitusvelvollisuuden poistaminen ja **lain 13§:n** tilaajan huolehtimisvelvoitteen liudentaminen vapaamuotoiseksi tiedottamiseksi eivät ole omiaan edistämään terveitä työmarkkinoita. Muutosten vaikutusta ei ole silti syytä liioitella. Jo nykyisin on toimijoita, jotka arvioivat tietosuoja-asetuksen estävän rakennuttajan/pääurakoitsijan mahdollisuuden valvoa työmaiden juridisia tapahtumia.

Lain 10§:n velvoite toimittaa viranomaisen pyynnöstä palkanmaksun suorittamista koskeva selvitys on valvonnan kannalta vanhanaikainen ja kasuistinen. Rakennusliitto esittää sen tueksi älytilin ripeää käyttöönottoa.

Lain 12§:n vastatoimien kieltö nojaa muodolliseen luottamukseen, että mahdollisuus vaatia sijoittumisvaltiossa reilua kohtelua ei olisi täysin ratkaisevasti riippuvaista lähettämistilanteen (ja kotiinpaluun) faktisista olosuhteista.

Tapauksia, joissa lähetetty työntekijä penäisi oikeuksiaan täällä tuomioistuimessa, ei esiinny. On vain ne pari isompaa keissiä, joiden taustalla voi nähdä ammattiliittojen pyrkimyksen suojella työmarkkinoita ja jäseniään palkkadumppaukselta.

Lähetetyllä työntekijällä itsellään ei ole käytännön mahdollisuutta prosessata suomalaisessa tuomioistuimessa (*access to justice*). Pykälä on *desuetudo* jo syntyessään. Arvio voisi jäädä varovaisesti raolleen, jos TSL 12.1§:n sijasta soveltuisi yksilöä houkutteleva punitatiivinen so. ylikompensoiva säännös.

Tilapäisesti täällä tehtävän rakennustyön ongelmiin, yksilötasolla ja yleisimmin, voidaan puuttua lisäämällä reaaliaikaista työmaatason valvontaa. Systeemitasolla alipalkkauksen kriminalisointi olisi syytä ottaa agendalle.

Hakaniemessä 13. helmikuuta 2024

Rakennusliitto ry

Jyrki Ojanen
varapuheenjohtaja